

Piratpartiet och transhumanismen

Att en ny politisk rörelse sett dagens ljus lär knappast ha undgått någon. I valet till Europaparlamentet fick Piratpartiet 7,1 procent av väljarnas röster. Säkert kan en del skrivas om det nya partiet, men för en filosofinresserad är det särskilt intressant att granska partiets teknikoptimism.

Den filosofiska inriktning som är mest uttalat teknikoptimistisk är troligen transhumanismen. Äger Piratpartiet något släktskap med den transhumanistiska idérörelsen? Låt mig, innan jag försöker besvara denna fråga, först göra en kort sammanfattning av den transhumanistiska filosofin.

Transhumanismens grundläggande tanke är att vetenskapen (t.ex. kemin, gentekniken och datortekniken) bör användas för att förbättra människokroppen utöver den ”normala” potentialen.

Att använda vetenskapliga metoder för att förbättra människan upp till den ”normala” nivån, t.ex. med hjälp av mediciner eller implantat, är sällan kontroversiellt. Att använda samma tekniker för att förbättra människans potential utöver det biologiska ”normaltillståndet” är desto mer kontroversiellt. I dess vidaste bemärkelse är dock alla tekniska hjälpmedel, alltsedan flintyxan uppfanns, exempel på transhumanism. Kläder är konstgjord päls, verktyg är konstgjorda fingrar eller tänder. Men medan de flesta applåderar om en blind kan få synen tillbaka genom att operera in ett konstgjort öga, är betydligt fler skeptiska till att byta ut ett friskt öga mot ett konstgjort, även om det ger bättre syn.

Att tydligt definiera transhumanismen kompliceras av att den transhumanistiska rörelsen är spretig och sekterisk. Traditionellt sett har transhumanismen lutat sig mot liberala eller libertarianska värderingar. Vissa transhumanister vill använda tekniska hjälpmedel för att skapa en ny sorts människa; övermänniskoidealet kan beskyllas för att äga släktskap med fascismen och rasbiologin. Dock finns även en gren av transhumanismen, kallad technoprogressivism, som snarast är en sorts socialdemokrati. Gemensamt för transhumanisterna är dels (1) att den vetenskapliga och tekniska utvecklingen välkomnas och anses vara av godo (dvs. framstegsoptimism), dels (2) att den tekniska utvecklingen anses få komplikationer för människans natur och funktion.

Piratpartiet är inte i första hand ett transhumanistiskt parti. Partiets grundläggande politiska frågor handlar om reform av upphovsrätten, ett avskaffande av patentsystemet och rätten till personlig integritet ("skyddat privatliv") i den digitala tidsåldern.¹ Partiet tar avstånd från den traditionella höger/vänster-uppdelningen av politiken och anser sig i stället företräda dem som "förstår sig på" den nya tekniken och de konflikter som denna teknik skapar gentemot "föräldrade" lagar och andra samhällseliga strukturer.

Kan ett parti som bygger sin politik på uppfattningen att de "förstår sig på" och välkomnar "den nya tekniken" förhålla sig neutralt gentemot transhumanismen? Jag tvivlar på det.

Vad kommer "den nya tekniken" att innebära för människan? Vilken roll spelar det transhumanistiska perspektivet för piratrörelsen? Står vi inför ett paradigmskifte i fråga om attityden till människa/maskin-förhållandet? Hur upplever piratrörelsens ledande företrädare – opinionsbildarna som syns i massmedia och på välbesökta bloggar – förhållandet mellan människan och maskinen?

Piratparti-röstaren, författaren och ledarskribenten Isobel Hadley-Kamptz skrev i Expressen i mars 2009: "Och det är där skiljelinjen går. Mellan oss som genom tekniken fungerar på ett fundamentalt nytt sätt som människor, och dem som inte tagit det steget. Jag överdriver inte när jag säger att jag på internet knappt vet var min egen hjärna slutar och andras börjar."²

Andra inflytelserika medlemmar av piratrörelsen snappade upp Hadley-Kamptz citat, bland dem Marcin de Kaminski,³ medgrundare av *Piratbyrån*, *The Pirate Bay* och Piratparti-röstare, samt Rickard Falkvinge,⁴ Piratpartiets ordförande. På så sätt har hennes ord blivit ett "bevingat citat" inom piratbloggosfären. Tydligt lyckades hon uttrycka en upplevelse som delas av flera av Piratpartiets företrädare och sympatisörer.

Om en person "knappt vet" var den egna hjärnan slutar i förhållande till det elektroniska flödet av tankar och idéer på Internet, är han eller hon då ett med maskinen?

Christopher Kullenberg, doktorand i vetenskapsteori och Piratparti-röstare, utvecklar Hadley-Kamptz resonemang vidare och skriver på sin blogg, angående protesterna mot FRA-lagen: "Således, – ingen skulle väl acceptera att FRA klistrade fast kablar på våra skallar eller pluggade in fiber i vår hjärnbark. [...] Problemet är att det utgör ett lika stort intrång

¹<http://www.piratpartiet.se/principer>

²<http://www.expressen.se/ledare/isobelhadleykamptz/1.1489816/isobel-hadley-kamptz-fra-upproret-ingen-pr-kupp>

³<http://marcin.webbop.fi/post/61135>

⁴<http://rickfalkvinge.se/2009/03/23/vad-vi-slass-for/>

i våra medvetanden när man pluggar in kabeln i en underjordisk källare, som när man stoppar den i nacken på oss.”⁵ Kullenberg hänvisar i samma blogginlägg till sociologen Karl Palmås som skriver att ”Internet är min distribuerade hjärna. [...] Min kropp består av fiberoptisk kabel. Jag är Internet.”⁶ (Karl Palmås skriver på sin blogg att han ”applåderar” dem som röstar på Piratpartiet och snarast ursäktar sig för att han inte gör detsamma själv.)⁷

Jonas Andersson, doktorand i medie- och kommunikationsvetenskap, skrev på debattsajten *Newsmill*: ”Någonting finns i luften. Ute på nätet anas en ny vår, med rötterna i 1999 års digitala revolution snarare än i den politiska vändpunkt som 1968 stod för.”⁸ Andersson talar om att ”nätets mobilisering” rycker ut ”till försvar för de värden den värnar om mest.”

Sedan frågar och svarar Andersson: ”Vilka är då dessa värden? Läser man Karl Palmås, Isobel Hadley-Kamptz, Christopher Kullenberg samt de piratpartister som har tagit till sig 99-tänket är grundpelarna dessa: [...] Internet är en förlängning av hjärnan. Det finns ingen riktig gräns mellan min hjärna och nätet.”

Genomgående förefaller Piratpartisympatisörer ge uttryck för upplevelsen att Internet i själva verket är en artificiell förlängning av den egna kroppens funktion – ett perspektiv som ligger helt i linje med den transhumanistiska idén.

Tidigare i historien, alltsedan de franska textilarbetarna saboterade fabriksmaskiner genom att kasta in träskor (saboter) i dem, har maskinen uppfattats som något hårt och kallt (negativt) i motsats till människans mjukhet och värme (positivt). Har det skett en attitydförändring hos den generation som vuxit upp med datoriseringen som ett faktum? Hadley-Kamptz utbrister att hon ”älskar” Internet⁹ och Kaminski kallar detta ”netrosexualitet”.¹⁰ Piratpartiets valaffischer inför Europaparlamentsvalet bar slogan: ”Vi gillar Internet.”

Kommer attitydförändringen att leda till en öppenhet inför att acceptera maskinen/datorn/Internet som en del av den egna kroppen?

Vad innebär det att Internet upplevs som en förlängning av hjärnan? Hur snart kommer gränssnittet mellan dator och människa, med tangentbord och mus, att börja kännas alltför oprecist och långsamt? Redan

⁵<http://christopherkullenberg.se/?p=531>

⁶<http://www.bevarainternat.se/karl-palmas/internet-ar-min-distribuerade-hjarna>

⁷<http://www.isk-gbg.org/99our68/?p=327>

⁸<http://www.newsmill.se/artikel/2009/04/27/satt-stopp-vi-mot-dom-tan-ke-t-pa-natet>

⁹<http://isobelsverkstad.blogspot.com/2009/04/nagra-snabba-bara.html>

¹⁰<http://marcin.webbop.fi/post/50004>

idag finns tekniken, utvecklad för handikappade, för att styra en dator direkt med hjärnan; tankekontrollerade datorer styr bl.a. handproteser, rullstolar, muspekare och datorspel. (Detta går att genomföra via sensorer som fästs utanpå huvudet, men bäst resultat uppnås med guldelektroder inopererade i hjärnan.) När kommer vi att få se den första ”friska” människan operera in en datoranslutning i hjärnan? Med den pågående attitydförändringen hos den uppväxande generationen kan sådan ”science fiction” bli verklighet snabbt.

När historikern Lars Ilhammar, tillsammans med doktoranden Kajsa Klein, skrev en artikel på *Newsmill* under rubriken ”Underskatta inte piraternas kraft i valet 2010”¹¹ var en bloggare snabb med att sammanfatta läget i kommentarsfältet: ”Vad vi ser är värderingsförändringar som på lång sikt kommer att skapa ett ideologiskt fält långt ifrån det nuvarande. Gårdagens och samtidens politik handlar om ekonomi, tillväxt och omfördelning. I ett kommande överflödssamhälle (säg om 25–30 år) står i stället frågor om bioteknologi, terrorism, transhumanism, integritet, yttrandefrihet, kulturell mångfald kontra enhet och etiska dilemman i centrum. Sverige är ledande i denna utveckling.”

Att den nya tekniken leder till nya filosofiska och politiska konfliktytor är denne bloggare inte ensam om att konstatera. I den liberala och transhumanistiska tankesmedjan Eudoxas rapport *Den Nya Politiken – guide till 2000-talets politiska utmaningar* pekas konflikten mellan transhumanism och ”neo-luddism”, dvs. teknikskepsis eller teknikfientlighet, ut som en av framtidens största politiska utmaningar. (Den ursprungliga ”luddismen” var den brittiska rörelse, i den industriella revolutionens barndom, som bekämpade automatiseringen av textilindustrin, eftersom den skapade arbetslöshet och hotade den traditionella livsstilen. En mer neutral benämning på motståndarna till transhumanism är ”biokonservativa”, dvs. personer som värnar om vad de uppfattar som ”mänskliga kvalitéer”.) I samma rapport nämns Piratpartiet inte mindre än fem gånger.

Låt mig nu gå vidare till att påvisa hur en av Piratpartiets ledande opinionsbildare faktiskt har en uttalad vurm för transhumanismen.

Piratpartisten och IT-entreprenören Oscar Swartz, som uttryckt intresse för att kandidera för partiet i riksdagsvalet 2010, har av nyhetssajten *Nyheter 24* kallats för ”Piratpartiets chefsideolog”.¹² Då är det intressant att han redan 2006 skrev i positiva ordalag om transhumanismen i en krönika i *Computer Sweden*.¹³ Swartz förklarade den transhumanistiska

¹¹<http://www.newsmill.se/artikel/2009/06/12/underskatta-inte-piraternas-kraft-i-valet-2010>

¹²<http://nyheter24.se/nyheter/inrikes/246447-oscar-swartz-siktat-pa-riksdagen>

¹³<http://computersweden.idg.se/2.2683/1.75165>

idén: ”Hur kan vi ta människan bortom sina – till synes givna – biologiska begränsningar genom att använda förnuftet? Hur kan vi få bukt med åldrandet och leva i 500 år eller mer? Kan vi bli riktigt smarta genom att injicera en miljard nanodatorer i hjärnan eller få elefantminnen av att knäppa piller?” På sin blogg kopplar Swartz ihop sin krönika i *Computer Sweden* med sitt engagemang i piratfrågor: ”Den [krönikan] handlar om teknisk framtidsoptimism, transhumanismen och biopolitik. Samma tekniska framtidsoptimism som driver mitt engagemang i fildelningsfrågan.”¹⁴

Vad är då slutsatsen? Kanske står vi inför ett intellektuellt och emotionellt paradigmskifte i synen på tekniken. Kanske är den kristna uppfattningen att människan skapades fullkomlig (till Guds avbild) till sist på väg att urholkas. Hur långt kommer den nya teknikoptimismen att gå? Borde vi bli förvånade över att höra om Jerry Jalava i Finland? När han förlorade sitt vänstra ringfinger i en motorcykelolycka ersatte han det med en protes med ett inbyggt USB-minne. *Computer Sweden* skriver: ”Under nageln gömmer sig en usb-kontakt och tar han loss fingret och stoppar in i en dator kan han lagra 2 GB på sitt finger. Snart kommer han uppgradera fingret med mer minne och en inbyggt rfid-tag.”¹⁵

I den här artikeln har jag velat påvisa det släktskap som finns mellan Piratpartiets teknikoptimism och transhumanismen. Dessutom har jag velat belysa den upplevelse som vissa framträdande pirater beskriver, nämligen att Internet upplevs som en förlängning av den egna kroppens funktion.

Debatten om transhumanismen kommer utan tvekan att gå vidare, men det kan vara värt att ha ögonen öppna för den attitydförändring som kanske redan pågår.

¹⁴<http://swartz.typepad.com/texplorer/2006/09/framtidsoptimis.html>

¹⁵<http://www.idg.se/2.1085/1.218804/han-har-2-gb-i-sitt-finger>